

Mark Sedgwick: *Muhammad Abduh*. Oxford: Oneworld, 2010. 152 sider

Forlaget Oneworld har fået den gode ide at udgive en serie med titlen *Makers of the Muslim World*, hvor forskere tilbydes muligheden for at give en kort redegørelse for personer af begge køn, der på skelsættende vis har været med til at præge islam indenfor alle tænkelige områder i alle dele af den muslimske verden. På den måde gives en mulighed for i et overskueligt format at stifte nærmere bekendtskab med personer, der har sat aftryk på det historiske forløb, den muslimske verden har gennemlevet. Muhammad Abduh (1849-1905) er en af de personer, der på afgørende vis har præget den måde, islam er blevet fortolket på i samtiden. Hans tætte samarbejde med Jamal al-Din al-Afghani (1838-1897), med hvem han udgav tidsskriftet *al-Urwa al-Wuthqa*, står i den sammenhæng centralt, og det samme gør de bestræbelser, han senere i sit virke gjorde gældende for fornyelser af bl.a. al-Azhar og det juridiske system i Egypten.

Mark Sedgwick har til serien udarbejdet en biografi af Muhammad Abduh, der vil blive et centralt og ofte benyttet værk for såvel studerende og alle andre, som ønsker at vide mere om reformatoren og hans baggrund. Den er i sin klassiske, biografiske form opbygget som de få andre monografier, der tidligere er blevet udgivet om Muhammad Abduh, og det har tydeligvis været et redaktionelt krav, for kun på den måde opfyldes målsætningen for den serie, den udgives i. Derfor introduceres læseren til hans barndom, til hans ungdom, til hans studier og til et mindre antal

personer, der fik betydning for mennesket Muhammad Abduh. Det er en stor styrke ved monografien, at Sedgwick hele tiden perspektiverer de enkelte faser af Abduhs liv, dels til den sammenhæng i hvilken han virkede under meget forskellige forhold, men også til den rationalitet, der gennem hele hans voksne liv skulle forblive omdrejningspunktet for hans virke. Forfatteren fremhæver med fuld ret, at den oppositionelle politiske tilgang Abduh gennem en overgang i sin ungdom var fortaler for, ikke udvirkede de ønskede resultater og derfor strategisk måtte ændres. Sedgwick ser netop her årsagen til hans brud med al-Afghani.

Analysen af hovedværket *Risalat al-Tawhid*, der præsenterer Abduhs syn på forholdet mellem islam og de udfordringer, den muslimske verden som helhed stod over for i slutningen af 1800-tallet, og som blev udviklet og forfinet i en række forelæsninger, han gav i Beirut, vil glæde mange, fordi Sedgwick i sin tilgang er pædagogisk klar og i sin præsentation af Abduhs tanker er analytisk overbevisende. Abduhs hovedværk er ganske enkelt et moderne værk, der forholder sig til sin samtid, som det konkluderes side 68. Det er ifølge Sedgwicks analyse også et værk, der er stærkt inspireret af europæiske ideer og tanker.

Det billede biografien tegner af Abduh viser en intellektuel, egyptisk muslimsk nationalist, der gerne vil tjene sit land. Dermed har Sedgwick en tilgang til ham, hvor det religiøse nedtones i forhold til det bredere politiske og reformistiske virke, der prægede Abduhs virke. Derfor fremhæves hans store og med tiden voksende interesse for europæisk idéhistorie og filosofi med rette, fordi

det i Sedgwicks vurdering var af central betydning for den rationalitet, Abduh repræsenterede, og som han gennem hele sit liv arbejdede for (igen) skulle slå rod i den muslimske verden. Og det er dette engagement, forfatteren betragter som det, der går som en rød tråd gennem hele hans liv – og som er at finde i alle faser af hans udvikling: ”As a young man, he worked through journalism and politics for the improvement of the conditions under which his fellow Egyptians lived. As Mufti, he worked – still partly through journalism – for the same end”, som det konkluderes side 126. Og dén kontinuitet vil stå krystalklart og veldokumenteret for alle, der læser bogen.

Jørgen Bæk Simonsen.

Professor mso, dr.phil.

Carsten Niebuhr Afdelingen,

Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier